

Keszler József és mások még később is a könyvkötés helyét és a nyomdahelyet nagyrészt azonosnak vették; Koroknay Éva és Rozsondai Marianne kutatásait azonban már a további, kötésekre, műhelyekre lebontott, pontosított munka jellemzi. Sajnos, az országos felmérés, egy országos kötéskataszter munkálatai még csak most kezdődnek, az anyagi feltételek hiánya miatt.

Keszler József a kötésekét vizsgálva úgy tapasztalta, hogy a Németországból bevándorolt – vagy ott tanult – könyvkötőmesterek munkálkodása után hanyatlás tapasztalható: „...minden egyes városban a kötés és aranyozás mestersége eleinte a tökély bizonyos magasabb fokán áll, később pedig mindinkább hanyatlik és végre egészen elsatnyul”.

Mind a tájékozódáshoz, mind a további munkához nagy segítséget nyújt a Rozsondai Marianne és Szirmai János által készített kiállítási kalauz. A nyomdailag is szép kivitelű katalógust a Szirmai Jánosra vonatkozó életrajzi adatok zárják le, hiányzik viszont a történeti részt összeállító Rozsondai Marianne szakmai munkásságának bemutatása, annál is inkább, mivel a napi sajtóban megjelent cikkekből sem tudhatunk meg róla semmit. A látogatók tájékoztatására jó lett volna egy rövid összefoglalást, útmutatót elhelyezni a kiállítási

teremben is. Nagyon szerencsés volt ugyanakkor néhány könyvkötőszerszám kiállítása, és a régészeti ásatásokból származó közép- és sarokveretek, kapcsok bemutatása. Ugyancsak ügyes megoldásnak bizonyult tükör segítségével láttatni a kötések háttábláját.

Az eltelt időben jelentősen megnövekedett azoknak a kötéseknek a száma, amelyeknek feldolgozása, meghatározása megtörtént. Nagyon sok műhely, mester vált ismertté, s egyre több kötés és készítője közötti kapcsolat tisztázódott. Az eddigi kutatások alapján ma ezernél több azoknak a 15–19. század folyamán Magyarországon dolgozó könyvkötőknek a száma, akiket név szerint is ismerünk, s lassan kibontakozik a magyarországi könyvkötőcéhek története. Mindezzel együtt még *nagyon sok feladat maradt*, amíg kimondhatjuk: a magyarországi történeti kötések feldolgozása megtörtént. Komoly eredmény azonban a teljességhez vezető úton az Országos Széchényi Könyvtárban most rendezett kiállítás, amely egyben számadásra és a további feladatok tisztázására is ösztönöz –, s a könyvszerető nagyközönségnek és a szakembereknek egyaránt sok örömet szerzett.

J. Halász Margit

a Pénzügyi és Számviteli Főiskola adjunktusa

Közérdekű tanácsi dokumentumok a közművelődési könyvtárakban

A közművelődési könyvtárak az utóbbi időben egyre nagyobb figyelmet fordítanak a lakosság helyi, közérdekű, közéleti információkkal való ellátására. Különösen érezhetővé vált ez az igény a településfejlesztéssel, a város- és községpolitikával összefüggő információk hozzáférhetősége, nagyobb nyilvánossága iránt a legutóbbi országgyűlési képviselő és tanácstag választások időszakában. Azok az intézmények, amelyek gyűjtötték az ilyen információkat tartalmazó tanácsi dokumentumokat – tanácsülési, végrehajtó bizottsági jegyzőkönyveket, határozatokat stb. –, jobban megfeleltek ennek a társadalmi igénynek. Ezzel egyúttal további lehetőséget teremtettek a szocialista demokrácia, az állampolgári kultúra fejlesztéséhez, az állampolgároknak a helyi társadalmi,

közösségi életben való felelős, cselekvő részvételéhez.

A Szolnok Megyei Könyvtárban például bevett gyakorlat, hogy a megyei tanácsülések írásos anyagai megtekinthetők az ülések időpontja előtt. Erről a megyei napilap is tájékoztat, így bárkinek lehetősége van véleményét még a tanácsülés előtt megfelelő szakigazgatási szervezethez vagy az általa megválasztott tanácstaghoz eljuttatni. (Hasonló módon a város nagyobb könyvtáraiban bárki betekintést nyerhet a városi tanácsüléseken előterjesztésre kerülő programokba is.) Számos településen azonban nem kerültek el a tanácsi dokumentumok a könyvtárakba, holott a Minisztertanács Tanácsi Hivatala a tanácsoknak a szervezeti és működési szabályzatuk felülvizsgálatához

1983. december 30-án kiadott irányelveiben leszögezte: „A Szabályzat rendelkezhet arról, hogy a tanácsülési dokumentumokat (a tanács) az illetékes városi, községi könyvtárhoz eljuttatva teszi hozzáférhetővé, a zárt ülés anyagának kivételével”.

Az OSZK KMK javaslatára a HNF olvasó néperszabályozottsága ezért vitatta meg a tanács dokumentumok közművelődési könyvtárakban történő gyűjtésének lehetőségeit, s fogalmazott meg ajánlásokat az egységes gyakorlat kialakítására. A tanácsok és a könyvtárak közötti szervezett együttműködésre pedig a továbbiakban jó lehetőséget teremt a Minisztertanács Tanácsai Hivatalának újabb állásfoglalása. Ez az állásfoglalás a nyílt településpolitika, a tanács dokumentumok hozzáférhetőségének növelése érdekében minden tanácsnak javasolja, hogy a fő napirendként tárgyalt közérdekű tanácsülési előterjesztéseket és határozatokat, valamint a végrehajtó bizottságnak a lakosság széles körét közvetlenül érintő előterjesztéseit és határozatait küldje meg a település könyvtárának. Egyúttal ismételten ajánlja, hogy a tanácsok szervezeti és működési szabályzatukat az ennek megfelelő előírásokkal egészítsék ki. (L. részletesebben: *Fürcht Pál: Közírárré tételik – ismételten.* = *Népfront*, 1986. 10. sz.)

Az állásfoglalásról tájékoztatást kaptak a megyei és városi könyvtárak, népfőnökbizottságok, s így azok együttes kezdeményezésére is számos településen megszülettek azok a helyi döntések, amelyek szervezett módon lehetővé teszik, hogy a tanács dokumentumokat a könyvtárak megkapják. Jó néhány megyei, városi könyvtár különböző propagandakiadványokban, a helyi újságban, műsorfüzetben vagy önálló szórólapokon hirdeti ezzel összefüggő szolgáltatásait, az újonnan beérkező dokumentumokat. A legtöbb helyen gondoskodtak arról is, hogy az önálló szakszervezeti könyvtárak is megkapják ezeket a közérdekű anyagokat, ha másként nem, a tanács könyvtárak közvetítésével. Előfordult ugyanakkor, hogy a közös tanácsoshoz tartozó társközségek könyvtárába már nem jutottak el ezek a dokumentumok. De elmondhatjuk ezt számos önálló nagyközségi, községi könyvtárról is. A vidéki napilapokban tallózva még mindig számtalan esetben olvashatunk ilyen és hasonló közleményeket: „...Nagyközség Tanácsa megalkotta a nem lakás céljára szóló 1986. évi 3. számú tanácsrendeletét. A tanácsrendelet megtekinthető a nagyközségi tanács valamennyi tagjánál,

munkaidőben a nagyközségi tanács titkáranál, a hatósági és ügyféltájékoztató csoport vezetőjénél és a titkársági főelőadónál.” E sorok láttán bizonyára nem szorul különösebb magyarázatra, hogy a tanács és a lakosság számára is milyen jó megoldást jelentene, ha ez a sokak számára bizonyára fontos rendelet a könyvtárban is (szombaton és az esti órákban is, netán a titkársági főelőadó szobájánál fesztelenebb körülmények között) elolvasható, kijegyzetelhető, esetleg maga a dokumentum kölcsönözhető lenne.

Nem a könyvtárak valamiféle propagandisztikus szerepvállalásáról van tehát szó akkor, amikor a helyi tanácsok közérdekű dokumentumainak gyűjtését szorgalmazzuk: a könyvtár – miként tevékenységének egészével – ezzel is használóinak érdekeit kívánja szolgálni. Ennek felismerése (és a hálózati központi könyvtáraknak az ezzel kapcsolatos teendőkre is kiterjedő módszertani munkája) eredményeként bizonyára rövid időn belül elmondhatjuk majd, hogy ezek a fontos dokumentumok minden település könyvtárában az állampolgárok rendelkezésére állnak.

Arató Antal
az OSZK KMK osztályvezetője

